

РОЛЬ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ)

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення питань ставлення суспільства до ролей жінки та чоловіка в сучасному суспільстві, місця жінки в науці та політиці, соціально-психологічний портрет сучасної жінки. Запропоновано рекомендації що до вирішення проблеми. Врахована думка студентів.

Ключові слова: соціальна роль, гендер, гендерні стереотипи, молодь, жінки в науці, жінка в політиці, соціально-психологічний портрет.

Abstract

The article presents the results of research aimed at solving issues of public attitudes to the roles of women and men in modern society. Considered opinion of students. Recommendations that to solve the problem. Opinion counts students

Keywords: social role, gender, gender stereotypes, young.

Вступ

Сутність досліджуваної проблеми.

На сьогодні у світі одним з найактуальніших питань у сфері захисту прав людини є питання щодо становища жінки та чоловіка в суспільстві. В науці цьому питанню приділено дуже багато уваги, але, незважаючи на це, проблема співвідношення ролі жінки та чоловіка в суспільстві досі залишається повністю не вирішеною. Так, проблема визначення місця й ролі жінки та чоловіка в суспільстві ще з давніх часів турбувала людство [1].

Ми живемо в такому культурному середовищі, де проголошується, що чоловіки і жінки не схожі одне на одного, і повинні виконувати різні соціальні ролі. Соціальна дискримінація означає обмеження або втрату прав за тендерною ознакою у всіх сферах життя: трудовій, соціально-економічній політичній, духовній, побутовій.

Актуальність даної проблеми в сьогоденні.

Ми живемо в часи швидких змін. Звісно ж змінюються і взаємовідносини між чоловіками та жінками в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Утвердження гендерної рівності — важливий напрямок в Україні за останні роки. Це питання проходить крізь всі проблеми сьогодення і є актуальним в житті кожного з нас. На суспільному рівні декларовані права та можливості особистості, незалежно від статі, реально не дотримуються, упереджене ставлення й гендерна дискримінація продовжують відтворюватися, жінки та чоловіки як соціальні спільноти загалом мають неоднаковий доступ до соціальних статусів, ресурсів, привілеїв, престижу, влади [2].

Результати попередніх КСД.

Дослідження гендерних стереотипів в Україні, яке повела міжнародна дослідницька компанія Ipsos на замовлення проекту «Я зможу!» Фонду Олени Пінчук та проекту «Всі. Свої», виявило, що уявлення українців про роль жінки у суспільстві залишаються достатньо патріархальними та консервативними. Значна частина опитаних відмовляє жінкам у праві вийти за межі родини, бути успішними в кар'єрі та активними й незалежними в особистих стосунках. Хоча більшість стереотипів, запропонованих у дослідженні, все ж не були підтримані ані жінками, ані чоловіками.

Онлайн-опитування визначило ставлення українців до найпоширеніших стереотипів щодо жінок, які стають справжніми соціальними ярликами, що їх навіщує суспільство

65% респондентів вважають, що жінка визначається за зовнішнім виглядом, що вона – «в першу чергу красуня». 59% досі схильні думати, що жінки – слабка стать. 40% впевнені, що чоловік може дозволити або заборонити жінці якісь вчинки. При цьому 30% впевнені, що саме жінка має йти на компроміси.

Білявок вважають обмеженими (23%), жіноча ініціатива в стосунках сприймається як легкодоступність (21%), жінку за кермом кошовної автівки називають утриманкою (21%), а жінку у короткій спідниці вважають повією (22%).

Деякі стереотипи здебільшого підтримуються чоловіками (Жінка — в першу чергу красуня, Жінки слабкі в математиці, Силкові професії – не для жінок), а деякі, як це не дивно, – жінками (Жінка – слабка стать, Жіноча ініціатива — легкодоступність, Жінка має прагнути до стандартів краси, Заміжжя — життєва мета кожної дівчини)

Незважаючи на те, що молодь вважається більш прогресивною та вільною у своєму ставленні до гендерних питань, частина стереотипів підтримується саме молодими людьми (Жінка – слабка стать, Всі блондинки — дурепи, Жінки у владі — шкода родині, Жінка в короткій спідниці — повія, Ведення домашнього господарства — справа жінки) [3].

Особливо переконливими є результати опитування громадської думки щодо економічних, політичних прав та соціальних гендерних ролей у суспільстві, проведеного на зламі тисячоліть Gallup International у дослідженнях (Millennium Survey) в 60-ти країнах світу, включно з Україною. На жаль, порівняльний аналіз цих досліджень свідчить про значну віддаленість українського суспільства від розвинених ліберально-демократичних країн.

Згідно з цими дослідженнями, в Україні давно досягнуто паритет можливостей отримання всіх рівнів освіти, і тут можна говорити про наближення до гендерної рівноваги.

Проте опитування громадської думки фіксує неоднозначне ставлення до необхідності здобуття освіти чоловіками й жінками. Ось який вигляд має Україна на тлі інших регіонів світу щодо згоди чи незгоди з тим, що освіта важливіша для хлопчиків, ніж для дівчаток. В Україні кожна п'ята опитана людина (20 %) висловила згоду з твердженням, що освіта більше необхідна для хлопчиків. Причому українські чоловіки значно частіше (25 %), ніж жінки (15 %), впевнені у важливості освіти насамперед для хлопчиків. Як висновок – за загальним розподілом відповідей у цьому питанні Україна не відрізняється від інших країн Східної Європи, Азії та Африки, де також кожен п'ятий респондент вважає, що освіта є важливішою для хлопчиків, ніж для дівчаток [4].

Визначення проблемної ситуації.

Таким чином, існує проблемна ситуація, яка полягає у встановленні жінки в науці та політиці. На основі цього можна зробити висновок, що існує проблемна ситуація, яка потребує додаткового вивчення.

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти першого курсу факультету менеджменту інформаційної безпеки, групи МІТ-196, МВКД-986 та Л-196, які навчаються у ВНТУ. Об'єкт складається з 30 осіб, з яких 18 – чоловічої статі та 12 – жіночої, віком від 17 до 18 років.

Предметом соціологічного дослідження є ставлення студентської молоді про соціальні ролі чоловіка та жінки в сучасному суспільстві.

Метою даного соціологічного дослідження з'ясувати, як ставляться студенти ВНТУ, груп МІТ-196, МВКД-196, Л-196 до ролей жінки та чоловіка у суспільстві та на основі отриманих результатів розробити практичні рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми.

Результати дослідження

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 30 осіб. Серед них 18 осіб (60%) - представники чоловічої статі і 12 (40%) - представниці жіночої статі. Віком 17 років - 27 осіб (90%), 18 років - 3 осіб (10%).

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати: На питання «. Домашні господарські справи повинні виконуватись...» більша половина опитуваних (26 чоловік-86,6%) відповіли як жінкою, так і чоловіком, 4 чоловіки (13,3%) вказали , що лише жінкою. Отже, для

переважної більшості студентів, домашні господарські справи повинні виконуватись як жінкою, так і чоловіком.

На питання «Бути хорошим лідером чи лідеркою – більш природно для...» 11 осіб (36,6%) вважають, що для чоловіка, 10 осіб (33,3%) зазначили, що буди хорошим лідером чи лідеркою більш природно для обох, 8 осіб (26,6%) вирішили, що не залежить від статті, 1 особа (3,3%) – жінки. Якщо підсумувати відповіді, можна вважати, що гендерної нерівності в Україні майже немає або опитані не помічали її.

На питання «Досягнення фінансового успіху очікується більше від...» більша половина студентів (16 осіб – 53,4%) дали відповідь, що від чоловіків, третина опитаних (10 осіб – 33,3%) – по рівну, інша частина (4 осіб – 13,3) не знають відповіді на це питання. Це свідчить про те, що більшість студентів вважають, що досягнення фінансового успіху очікується більше від чоловіка як основного годувальника.

«Чи мають ролі чоловіка та жінки змінюватися відповідно до умов сучасного світу?» половина опитуваних (15 чоловік – 50%) відповіли «так», 11 опитуваних (36,6%) – «важко відповісти», і 4 осіб (13,3%) – «ні». Це свідчить про те, що половину студентів влаштовує їхнє матеріальне становище, тому вони акцентують перевагу на навчанні, але є студенти, яких не влаштовує їхнє матеріальне становище, тому вони поєднують навчання з роботою. Отже, враховуючи відповіді студентів, можна сказати, що традиційні ролі вже неактуальні.

Висновки

В ході даного соціологічного дослідження було з'ясовано, як студентство ставиться до ролей жінки та чоловіка в сучасному суспільстві, з'ясовано як до цієї проблеми ставляться жінки та чоловіки. Порівняно думки чоловічої та жіночої статі. Проаналізовано як студенти даного потоку ставляться до процесів зникнення відмінностей між чоловічою та жіночою (гендерними) ролями в суспільстві. Встановлено від кого досягнення фінансового успіху очікується більше. Досліджено актуальність проблеми на даний час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ГЕНДЕРНІ РОЛІ ТА СТЕРЕОТИПИ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4808/Oksamytna_Henderni_rol_i.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Лавриненко Н. В. Гендерні стереотипи масової свідомості // Українське суспільство: моніторинг – 2000 р. Інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. В.М.Ворони, А.О.Ручки. – К.: І-нт соціології НАН України, 2000.
3. Онлайн-опитування компанії Ipsos: <http://ican.org.ua/bilshist-ukrayinciv-vvazhayut-shcho-rol-zhinki-u-suspilstvi-viznachaietsya-slovami-krasa-ta-slabkist>
4. Результати опитування Gallup International у дослідженнях (Millennium Survey): <https://samumray.in.ua/suchasne-stanovishhe-cholovikiv-i-zhinok-v-ukraini-genderna-situaciya>
5. Слободянюк А. В. Оцінка ролі чоловіка та жінки в сучасному суспільстві [Текст] / А. В. Слободянюк // Габітус, 2019. — №8. — С. 51-55.
6. Богачук Г. В. Жінка в науці та політиці [Електронний ресурс] / Г. В. Богачук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4602>.
7. Слободянюк А. В. Сучасна жінка: соціально-психологічний портрет [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, К. С. Філатова // Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ, Вінниця, 23-24 березня 2016 р. - Електрон. текст. дані. - 2016. - Режим доступу : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2016/paper/view/1004>.

Коломієць Вікторія Іванівна — студентка групи Л-196, факультет менеджменту та інформаційних технологій, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kolomietsvika16@gmail.com;

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

BogachukGalina— Faculty of management and information technology, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : kolomietsvika16@gmail.com;

SlobodyanyukAnatoly V—PhDinSociology, assistantprofessorofsocialandpoliticalsciences, scientificdirectorofthelaboratoryofsociologicalresearchesVinnitsaNationalTechnicalUniversity.